

UNIVERZITA KARLOVA
Farmaceutická fakulta
v Hradci Králové

Oponentský posudek disertační práce

PharmDr. Julia Zubrová

Název

Rizika spojená s užíváním doplňků stravy

Vedoucí disertační práce: prof. RNDr. Luděk Jahodář, CSc.
Konzultant: PharmDr. Jitka Pokladníková, Ph.D.
Školící pracoviště: Univerzita Karlova v Praze, Farmaceutická fakulta
v Hradci Králové, Katedra sociální a klinické farmacie

Vypracoval:

Doc. PharmDr. Miloslav Hronek, Ph.D.

Hradec Králové, Červenec 2020

Popis disertační práce:

Disertační práce je komentovanou formou čtyř publikací v časopisech s impakt faktorem. Je členěna do 13 oddílů, napsaná na celkově 86 stranách, obsahuje 1 obrázek, 4 tabulky. Autorka cituje 153 informační zdrojů, převážně zahraničních. Práce je doplněna čtyřmi kopiemi impaktovaných publikací, kde je hlavní autorkou nebo spoluautorkou.

Cíl práce:

Autorka se zabývá čtyřmi oblastmi.

1. Nejprve u 100 nejprodávanějších doplňcích stravy v České republice a zhodnocuje jejich nežádoucí účinky a zda jsou odpovídajícím způsobem poskytovány informace o přídatných látkách na obalech některých doplňků stravy
2. U rostlinných přípravků v databázi VigiBase® hodnotí akutní hypersenzitivní reakce u dětí
3. U 100 nejprodávanějších doplňků stravy v České republice hodnotí kvalitu uváděných informací na internetu
4. U pacientů ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové v předoperačním období pomocí dotazníků zjišťuje prevalenci užívání doplňků stravy a zároveň monitoruje jejich povědomí o správném používání a možných rizicích.

Jazyk a formální úprava disertační práce.

Disertační práce je napsaná v českém jazyce, srozumitelně a čtivě. U autorky je patrná pečlivost, bez překlepů s minimem chyb. Členění práce je logické dle uvedených cílů. Je rozdělena na Teoretickou část, kde doktorandka rozebírá současný stav v řešené problematice a důvody vytyčených cílů. Jsou zde uvedeny důležité informace týkající se doplňků stravy jako jejich charakteristika, označování, uvádění na trh, bezpečnost a zmiňuje také informační zdroje společně s legislativou. Rozebírá i doplňky stravy před operací. Informace jsou řádně citovány. Oceňuji uvedené tabulky, které jsou přínosnými přehledy. Praktická část je komentářem k publikovaným pracím, která je rozdělena do 4 částí dle jednotlivých publikací. Písemnou část uzavírá Závěrem, který na některých místech se mění na diskuzi.

Aktuálnost tématu

Disertační práce se zabývá tématem doplňků stravy, což je velmi žádoucí vzhledem k množství jejich použití v praxi a na druhou stranu vzhledem k nedostatku informací o nich samotných, vyjma většinou výrobců doplňku stravy anebo internetovými zdroji na různých webových stránkách zabývajících se přírodní, komplementární a alternativní medicínou. To se týká hlavně chybějící odborné databáze doplňku stravy (vyjma Registru rozhodnutí hlavního hygienika a Ebstyle na serveru FaF UK).

Disertační práci považuji za přínosnou především v tabulkových přehledech možných interakcí rostlin s léčivy a ve vztahu k preoperačnímu managementu, neboť se běžně setkáváme s laickou neznalostí a s míněním „např. když bylinka nepomůže, neuškodí“ a že potraviny nemají své farmakologické účinky. Je potřebné říct, že mnohdy ani u lékařů tyto informace nejsou brány v potaz. Osobně se přimlouvám za jejich vyšší publicitu i v našich českých odborných časopisech (i když to není v současné době hodnoceno) nebo případné pokračování ve výzkumu daného tématu.

Připomínky

Chybně použitá terminologie na str. 12 – používané spíše slangové výrazy než odborná terminologie – pojem *minerál* používaný s chybným obsahem na více místech DP např. str. 15 aj. (pojem minerál značí nerost, správný termín minerální látka), byliny (správně léčivé rostliny).

Chybí v práci k její obsahové úplnosti nadefinování „potravního doplňku“, termín, který je mnohdy v praxi nesprávně používán (je ve vztahu k doplňku stravy, část s ním zaměňovaný).

Disertační práce je psaná progresivní češtinou, občas se objevují termíny mimo její oblast např. diskuse, otorhinolaryngologie.

Na str. 46 v Tab. 2 chybí u třezalky „Interagující léčivo“ a „Účinek“.

Na str. 63 u zkratky FDA chybí český překlad (jako u ostatních zkratek).

Uvedené připomínky však nesnižují úroveň disertační práce

Otázky:

1. Praktická část je sestavena z přehledných komentářů k 4 odborným článkům v časopisech s IF, kde doktorandka je hlavním autorem nebo spoluautorem. Pro transparentnost a možnost posouzení rozsahu práce na daných tématech by bylo vhodné popsat, jak

konkrétně se doktorandka podílela na daných studiích. Můžete nám Vás podíl dodatečně popsat?

2. Nepokoušela jste se zjistit u lékařů např. ve FNHK (i neformálně), jaká je všeobecná znalost v oblasti doplňků stravy a jejich účinků a možných interakcí? Jaké jsou znalosti anesteziologů? Informují lékaři v preoperativním období pacienty o riziku některých potravních doplňků?
3. Jaký je Váš názor na doplňky stravy typu multimineralo-vitaminových z hlediska jejich použití, ať již u malnutričních stavů nebo jako preventiva?

Závěr:

Doktorandka si zvolila velmi zajímavé a důležité výzkumné téma, které dle publikačních zdrojů nebylo doposud v ČR řešeno ani publikováno. Výsledky vyhodnotila a interpretovala na velmi dobré úrovni. Prokázala schopnost systematické práce, ve které skloubila své teoretické znalosti s odpovídajícím statickým zpracováním a neposlední řadě jejich opublikování.

Vzhledem ke splněným požadavkům, kladených na Disertační práci a publikační aktivitě ji doporučuji k obhajobě. Zároveň doporučuji, na základě úspěšné obhajoby, aby PharmDr. Julii Zubrové dle § 47 Zákona o vysokých školách č. 111/98 byl udělen titul Ph.D.